

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

دانشگاه علامه طباطبائی

(دانشکده حسابداری و مدیریت)

عنوان درس:

حقوق شهری

عنوان تحقیق:

مدیریت شهری و کنترل آلودگی هوا

استاد:

.....

دانشجو:

.....

رشته مدیریت شهری

عنوان تحقیق: مدیریت شهری و کنترل آلودگی هوا

سرفصل موضوعات:

مقدمه: تبیین مفاهیم مدیریت شهری و آلودگی هوا

- ۱- توجیه پلان
- ۲- علت انتخاب موضوع
- ۳- فواید
- ۴- مدیریت شهری
- ۵- آلودگی هوا
- ۶- ارتباط مدیریت شهری با آلودگی هوا

بخش اول: سازمانهای مرتبط با آلودگی هوا با توجه به موارد مربوط به هر

منبع آلوده کننده

- ۱- وسایل نقلیه موتوری
- ۲- منابع تجاری و خانگی و متفرقه
- ۳- کارخانجات، کارگاهها و نیروگاهها

بخش دوم: راهکارهای جلوگیری از آلودگی هوا

- ۱- کوتاه مدت
- ۲- میان مدت
- ۳- بلند مدت

مقدمه:

«تبیین مفاهیم مدیریت شهری و آلودگی هوا»

۱- توجیه پلان:

پلان مربوطه از یک مقدمه و دو بخش تشکیل شده است. در مقدمه به ذکر کلیات بحث نظیر علت انتخاب موضوع، اهمیت و ضرورت موضوع (فوائد عملی، نظری و تکنیکی)، مفهوم مدیریت شهری، مفهوم آلودگی هوا و ارتباط این دو با هم پرداخته می شود. در واقع یک دید و نگرش کلی از موضوع برای ما فراهم می آورد. در بخش اول که اختصاص به سازمانهای مرتبط با آلودگی هوا با توجه به موارد مربوط به هر منبع آلوده کننده می باشد در حقیقت با ذکر هر عدد، چگونگی اعمال مدیریت شهری در کنترل آلودگی هوا مطرح می شود (یعنی موضوع یا عدد مربوطه به هر ماده قانونی یا منبع آلوده کننده ارائه و سپس سازمانهای مرتبط با آن ذکر می شود). نحوه ارائه مطلب به این شکل بخاطر آن است اولاً از پیچیدگی مطلب می کاهد و ثانیاً با ذکر هر مورد قانونی می توان دریافت چه سازمانهایی در رابطه با آن موضوع درگیر هستند. و در نهایت در بخش دوم که اختصاص به ذکر راهکارهای جلوگیری از آلودگی هوا دارد، ارائه راهکارهای مربوطه ما را به نتیجه در راستای دستیابی به کاهش آلودگی هوا و توجه بیشتر به آن رهنمون می کند.

۲- علت انتخاب موضوع:

بطور کلی به دو دلیل این موضوع بنظر اینجانب دارای اهمیت در انتخاب می باشد یکی بنخاطر ارتباط این موضوع (آلودگی هوا) بعنوان یک معضل و پدیده مهم شهری با مدیریت شهری یعنی رشته تحصیلی اینجانب (خودم) و دیگر اینکه آلودگی هوا خصوصاً در شهرهای بزرگ مثل تهران (یعنی شهری که در آن زندگی می کنیم) که از آلودگی بالائی برخوردار است و در تمام لغات بطور جدی و عینی اثرات آن انسانها را تهدید می کند بسیار جلب نظر می کند.

۳- فوائد (نظری، عملی، تکنیکی):

قبل از پرداختن به موضوع میزان شناخت بسیار سطحی بوده است ولی با پرداختن به آن بعنوان یک پروژه درس باعث دقت و کنکاش بیشتری در مطلب شده و جوانب موضوع برای دانشجو بهتر روشن می گردد مثل آلودگی هوا، آلاینده ها، اثرات آلودگی هوا بر انسان، سازمانهای مرتبط با آلودگی هوا و مدیریت شهری، موارد قانونی و غیره در واقع میزان اطلاع دانشجو از ادبیات موضوع هرچند مختصر افزوده می شود و از طرف دیگر توجه به راهکارها با در نظر گرفتن امکان بکارگیری آن چه بسا اگر بدرستی انتخاب و اجرا گردد می تواند موجبات کاهش آلودگی هوا را فراهم کند هرچند موضوعی با این درجه اهمیت و ضرورت نیازمند تحقیقات گسترده تری می باشد و در حد یک پروژه درس چندان کارساز نخواهد بود چرا که این تحقیق زمانی

در عمل قابلیت اجرا خواهد داشت که به ریز (تفضیلی) نحوه اجرا و مراحل آن ارائه شود البته بطور خلاصه راهکارها فقط در قالب کوتاه مدت و بلند مدت ارائه شده اند و تنها زمانی امکان اجرا پیدا می کند که اولاً زمان بیشتری صرف آن نمائیم و ثانیاً از نزدیک با سازمانهای مربوطه و متخصصین این امر جهت استفاده مشورتی و وظایف این سازمانها و مشکلاتی که در این راستا قرار دارد شناخت داشته باشیم.

۴- مدیریت شهری:

بطور کلی با رشد شتابان شهرها و تمرکز (جمع شدن) جمعیت در آن (رشد طبیعی، کاهش مرگ و میر، مهاجرتها، رشد کلیدی، افزایش کارخانجات و فعالیتهای آنها) زمینه پیدایش مشکلات جدیدی در شهرها بدلیل عدم امکان ارائه خدمات زیربنائی کافی، ضرورت توجه به مدیریت احد شهری و بهبود ارائه احد شهر و برنامه ریزی برای یافتن راه حلهائی برای این مشکلات که در واقع هدف اصلی مدیریت شهری است خواهیم شد. (بعضی از اهداف: حفاظت از محیط فیزیکی شهر، بهبود شرایط کار و زندگی کلیه شهروندان، سازماندهی و بهبود کیفیت محیط فیزیکی زندگی شهری شهروندان). بروز مشکلات شهری و توجه به آن بطور جدی به انقلاب صنعتی (قرن ۱۸ م) و خصوصاً بعد از آن باز می گردد.

از جمله عواملی که به توسعه و رواج شهرنشینی پس از کشف قوه بخار در سال ۱۷۶۵م انجامید عبارت بودند از: اختراع برق، اتومبیل، لوکوموتیو، اختراع ماشین چاپ، وسایل ارتباط جمعی، هواپیما، و غیره که به توسعه و بسط راهها انجامید و در واقع

بروز این تحولات به انقلاب صنعتی مرسوم گردید نتیجه این تحولات افزایش مهاجرتها، تحول در حمل و نقل، ظهور تحقق و تقسیم کار، افزایش جمعیت و کاهش مرگ و میر (که افزایش جمعیت موجب افزایش نیازها و در نتیجه افزایش صنایع و حمل و نقل را به دنبال دارد)، تمرکز صنعت و تجارت (بخاطر جمعیت، تخصص، مواد اولیه، تنوع مشاغل، موقعیت و غیره)، و غیره بود.

لذا توجه به مدیریت در امر شهر و برنامه ریزی در خصوص آن ضروری می باشد و در نهایت با توجه به توضیح فوق ارائه تعریفی از مدیریت شهری عازم می باشد. مدیریت شهری عبارت از اداره امور شهر به منظور بهبود توسعه پایدار (توسعه پایدار مبتنی بر سه اصل شامل ۱- رشد تولید (موجب رشد اقتصادی)، ۲- بهبود شرایط اجتماعی و فرهنگی، ۳- حفظ منابع پایدار (منابع پایدار همان منابع محیط زیست شامل آب، خاک، هوا، جنگل و مرتع)) مناطق شهری با در نظر داشتن و پیروی از اهداف، سیاستهای ملی، اقتصادی و اجتماعی کشند.

در گذشته اداره احد شهرها بطور جسته و گریخته (پراکنده) و محدود (بسته) توسط حکام، پادشاهان و حکومتها اعمال می شد ولی در حال حاضر عمدتاً شهرداریها این امر را بعهده دارند هرچند که هنوز پراکندگی در اداره احد شهر بین سازمانها و وزارتخانه ها و همچنین عدم وجود هماهنگی بین آنها (در لیوان) وجود دارد که موجبات عدم برنامه ریزی صحیح و دقیق را دنبال داشته است.

۵- آلودگی هوا:

بطور کلی جدیت در پرداختن به موضوع آلودگی هوا بیشتر به انقلاب منطقی و بعد از آن مربوط می باشد چرا که در این دوران سوخت متداول ابتدا ذغال سنگ و بعد نفت شد که در اثر استفاده از این سوختهای فسیلی (نفت، گاز، ذغال سنگ، بنزینی و غیره) آلودگی هوا وجود می آید. هرچند که قبل از آن نیز این آلودگی وجود داشته لیکن با توجه به جمعیت محدود و زندگی ساده آن زمان، طبیعت توان از بین برده این نوع آلودگی را در آن زمان داشته است.

آلودگی هوا با شروع انقلاب صنعتی (قرن ۱۸م) به دلیل افزایش فعالیتهای صنعتی (یعنی ایجاد کارخانه ها و کارگاهها و افزایش تولید آنها موجب بهره برداری فراوان و بیش از حد از مواهب طبیعی مثل استفاده روز افزون از سوختهای فسیلی) و بدنبال آن دفع آلاینده های خطرناک (ریزش بیش از حد فضولات کارخانه ها و سموم) به سوی محیط زیست بصورت معضلی جدی در آمد بطوریکه ضرورت توجه به آن با در نظر گرفتن رشد سریع جمعیت و شهرنشینی موجب بروز و ظهور مشکلات اساسی خصوصاً در قرن بیستم زمینه وضع قوانین در این خصوص جهت رفع آن را مطرح کرد. در اثر فعالیتهای آلوده کننده در دهه های ۱۹۵۰م (۱۳۳۰ش) و ۱۹۶۰م (۱۳۴۰ش) توجه به مسائل زیست محیطی آغاز شد. تصمیم به برگزاری کنفرانس بین المللی زیست محیطی در سال ۱۹۶۸م (۱۳۴۷ش) و برگزاری اولین کنفرانس جهانی در این خصوص در ژوئن ۱۹۷۲م (مرداد ۱۳۵۱ش) در استکهلم و بدنبال آن صدور بیانیه

محیط زیست انسانی و برنامه عملی و ۱۰۶ توصیه نامه را می توان از جمله آن دانست (که در آن توجه به استفاده منطقی از منابع، کاهش آلودگی، آموزش همگانی برای حفاظت از محیط زیست به تحقیقات زیست محیطی و تاسیس سازمانهای بین المللی زیست محیطی است).

مهمترین مصداق آلودگی هوا مربوط به مرگ ۴۰۰۰ نفر در دسامبر ۱۹۵۲م در لندن و آلودگی هوا اتفاق افتاد که پس از آن قوانینی در انگلیس (۱۹۵۵م) و آمریکا (۱۹۵۶م) در خصوص آلودگی هوا و بطور کلی محیط زیست به تصویب رسیده و بشر بطور جدی متوجه آلودگی محیط زیست شده در رابطه با آلودگی هوا تعاریف متعددی ذکر شده است که در اینجا به ذکر یک نمونه از آن می پردازیم. آلودگی هوا (طبق بند ۲ ماده یک آئین نامه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۵۴/۴/۲۹) عبارت از وجود یک یا چند آلوده کننده در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را طوری که مضر به حال انسان و یا سایر موجودات زنده یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد، تغییر دهد.

بطور کلی آلودگی هوا به دو صورت پدید می آید یکی آلودگی طبیعی هوا که ناشی از منابع طبیعی است مثل آتشفشانها، وزش باد که موجب بلند کردن ذرات خاک به هوا می شود و دیگری آلودگی در نتیجه فعالیت انسانها مثل وسایل نقلیه موتوری، صنایع و واحدهای تولیدی، منابع خانگی و تجاری و منابع متفرقه، و در نهایت نیروگاهها و تاسیسات هسته ای اما آنچه بیشتر در این پروژه درس مدنظر می باشد عبارت از آلودگی هوا ناشی از وسایل نقلیه موتوری، صنایع و واحدهای تولیدی (کارخانه ها و

کارگاهها) و بالاخره صنایع تجاری و خانگی و متفرقه که در قانون شهر و شهرداری بر روی آن تمرکز شده است. در اثر فعالیت این سه منبع ذکر شده (یعنی وسایل نقلیه موتوری، کارخانه ها و کارگاهها، منابع تجاری و خانگی و متفرقه) یکسری آلاینده‌هایی در هوا پخش می شوند که مختصراً به آن اشاره می کنیم.

مهمترین آلاینده های هوا عبارتند از اکسیدهای گوگرد (مثل دی اکسید گوگرد)، اکسیدهای نیتروژن (مثل دی اکسید نیتروژن)، اکسیدهای ازت، اکسید سرب، مونوکسید کربن، هیدروکربنها.

استفاده از سوختهائی مثل مازوت، گازوئیل، نفت و ذغال سنگ در کارخانه های فولاد، پالایشگاهها، ایستگاههای تولید برق (مثلاً احتراق گازوئیل پالایش نشده در موتورهای دیزل) و غیره پخش آلاینده های به نام اکسیدهای گوگرد (مثل دی اکسید گوگرد) در هوا می شود که از جمله اثرات آن بارش بارانهای اسیدی است (یعنی نیروی جنگلها، آلوده شدن رودخانه ها و آبها و موجودات آبی)، بروز عوارض عصبی در انسان، کاهش حساسیت انگشتان، ضعف حافظه، اختلالات بینائی و غیره.

استفاده از سوختههای فسیلی در وسایل نقلیه موتوری به نام اکسیدهای نیتروژن (موجب بیماریهای ریوی، سندره گلو و غیره می شود)، اکسیدهای ازت (موجب اختلالات بینائی، سوزش چشم، تشدید بیماریهای ریوی و غیره می شود)، اکسید سرب (که در اثر استفاده از بنزین سرب دار در موتور اتومبیل ها موجب بیماریهای

ریوی می شود)، مونوکسید کربن (موجب ناراحتی های عصبی، اختلالات بینائی،

بیماریهای مشی و عروسی و غیره می شود) موجب پخش آلاینده هایی می شوند.

هیدروکربن ها از جمله دیگر آلوده کننده های هوا می باشند که به علت فرار بود

مواد نفتی و تبخیر آنها از پالایشگاهها و مخازن ذخیره مواد نفتی و نیز از مخازن

سوخت وسایل نقلیه موتوری به مقدار زیاد وارد هوا می شوند و در نتیجه با

اکسیدهای نیتروژن در مجاورت اشعه خورشید مواد آلوده کننده خطرناکی به نام دودمه

وجود می آورند که موجب تلفات جانی، حساسیت پوست و چشم می گردد.

آلاینده دیگر ذرات معلق در هوا می باشد. این مواد معلق شامل گرد و خاک، آشغال،

دوده، دود و ریز قطره های مایع می باشند که مستقیماً به واسطه منابعی از جمله

کارخانه ها، اتومبیل ها، فعالیتهای ساختمانی، آتش و گرد و خاک ناشی از وزش

طبیعی باد در فضا پخش می شوند (موجب بیماریهای ریوی و قلبی - عروقی و امثال

آن می گردد) و ابعاد آنها از ۰/۵ میلی متر کمتر است.

و در نهایت ازون را می توان نام برد که از منابع گوناگونی مثل اتومبیل ها،

واحدهای صنعتی و شیمیایی، خشکشویی ها، کارخانه های رنگ سازی و سایر منابع

تجاری و مسکونی که از حلال و رنگ استفاده می کنند ناشی می شود. اگر این گاز در

ارتفاع تنفس انسان باشد، آثار سمی خواهد داشت اما اگر در لایه های بالاتر یعنی در

ارتفاع حدود ۲۲ متری از سطح زمین باشد، اثر حفاظتی در برابر مضرات ناشی از

تابشهای فرابنفش خورشید خواهد داشت. از جمله مشکلاتی که برای انسان فراهم

می کند سوزش چشم به اختلالات بینائی، بیماریهای ریوی و امثال آن می باشد.

به غیر از آلاینده های ذکر شده مرتبط با سه منبع ذکر شده مقداری بطور مختصر به آلاینده های رادیواکتیو اشاره نمود که بصورت جامد، مایع و گاز می باشند که در اثر فعالیتهای هسته ای، انفجارات هسته ای، ضایعات هسته ای و حتی از طریق خود نیروگاهها و تاسیسات هسته ای (بخاطر عمر محدود آن) بوجود می آیند و از جمله اثرات آن بروز سرطان، آب مروارید و سکنه ها می باشد.

۶- ارتباط مدیریت شهری با آلودگی هوا:

بطور کلی از آنجائی که آلودگی هوا یک معضل شهری است (در نتیجه رشد شهر و شهرنشینی خصوصاً بعد از انقلاب صنعتی) جهت کاهش و کنترل این پدیده شهری نیازمند مدیریتی در امور شهر هستیم که این امر از طریق سازمانهایی مثل شهرداری، سازمان حفاظت محیط زیست و غیره انجام می گیرد (و البته منطقه از عبارت آلودگی هوا یک معضل شهری نه اینکه کل محیط زیست را متاثر نمی سازد بلکه جهت تمرکز منابع آلوده کننده مثل وسایل نقلیه موتوری و غیره در شهر عمدتاً از شهرها و حومه آنها ایجاد و منتقل می شود).

بخش اول :

سازمانهای مرتبط با آلودگی هوا با توجه به موارد مربوط به هر منبع آلوده

کننده

۱- وسایل نقلیه موتوری: هر نوع وسیله ای که با موتور درون سوز حرکت می کند و برای حمل و نقل مورد استفاده قرار می گیرد و در صورت بکار انداختن منشاء ایجاد یک یا چند آلوده کننده می گردد. ۲- کارخانجات و کارگاهها و نیروگاهها. ۳- منابع تجاری و خانگی و متفرقه: منابع خانگی از قبیل منازل و واحدهای مسکونی به مکانی اطلاق می شود که صرفاً جهت سکونت مورد استفاده قرار می گیرند. منابع تجاری به محلهای مشخص اطلاق می شود که برای انجام فعالیتهای مختلف تجاری و خدماتی و نگهداری و عرضه تولیدات و کالا و خدمات مورد استفاده قرار می گیرد و بدون اینکه محدود به موارد زیر گردد برحسب نوع فعالیت خدماتی و یا تجاری شامل گروههای زیر می گردد:

گروه اول: متلها، مهمانخانه ها، رستورانها، شیرینی پزی ها، نانوائی ها، گرمابه ها و غیره.

گروه دوم: دامداریها، مرغداریهای صنعتی، کشتارگاهها، موسسات نگهداری حیوانات و غیره.

گروه سوم: بیمارستانها، مراکز درمانی و بهداشتی، آزمایشگاهها و غیره. به غیر از دو مورد (دو گروه) گفته شده اطلاق می گردد مثل آتش سوزی زباله ها و انباشت مواد زائد و متعفن در هوای آزاد و غیره.

وسایل نقلیه موتوری:

۱- حد مجاز خروجی وسایل نقلیه موتوری (ماده ۴):

سازمان مسئول (سازمان حفاظت محیط زیست)

با همکاری (وزارت صنایع)

با تصویب (شورای عالی حفاظت محیط زیست)

۲- گواهینامه مخصوص مبنی بر حد مجاز خروجی آلوده کننده های هوا (ماده ۵):

دایر کردن مراکز (توسط شهرداریها)

تایید این مراکز (توسط سازمان حفاظت محیط زیست)

در صورت نداشتن این گواهینامه ممنوعیت در تردد توسط نیروی انتظامی طبق ماده

۲۸- ماده ۶ آئین نامه اجرایی قانون جلوگیری از آلودگی هوا.

۳- هزینه انجام آزمایش وسایل نقلیه موتوری (ماده ۵):

تعرفه این هزینه (طبق تعرفه وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست)

تصویب تعرفه مزبور (توسط هیات مدیران)

۴- طراحی نحوه تردد وسایل نقلیه موتوری و سیستم حمل و نقل شهری (ماده ۶):

جهت کاهش آلودگی + جوابگویی سفرهای روزانه شهر می باشد

توسط شهرداریها، نیروی انتظامی، وزارتخانه ها و سایر سازمانها

۵- ساعات و محدوده مجاز تردد شهری (ماده ۶):

توسط: وزارت کشور (شهرداریها)، نیروی انتظامی، سازمان حفاظت از محیط زیست

و سازمانهای ذیربط

تصویب: هیات وزیران

۶- ساعات و محدوده مجاز تردد شهری در مواقع اضطراری (ماده ۷):

تشخیص: وزارت بهداشت

اطلاع به مردم: از طریق رسانه ها

توسط: سازمان حفاظت محیط زیست

با همکاری: وزارت کشور (شهرداری و نیروی انتظامی)

عدم توجه به این محدودیت ها و ممنوعیت ها: جلوگیری از تردد تا رفع موجب

آلودگی هوا

۷- ساخت و تولید و محدود وسایل نقلیه موتوری (ماده ۸)

با استناد: سازمان حفاظت محیط زیست

نکته: طبق ماده ۱۱ تهیه استانداردها توسط: سازمان حفاظت محیط زیست

و همکاری: وزارت صنایع + وزارت نفت + موسسات تحقیقاتی ذیصلاح

۸- برنامه ها و سیاستهای تولیدی واحدها و شرکتهای تابعه تولید وسایل نقلیه

موتوی (ماده ۹)

توسط: وزارت صنایع البته با رعایت استانداردهای سازمان حفاظت محیط زیست

۱- عدم تولید غیر استاندارد

۲- اولویت در تولید وسایل نقلیه و حمل و نقل عمومی

۳- تولید با در نظر گرفتن امکان استفاده از گاز

۹- شماره گذاری وسایل نقلیه موتوری (ماده ۱۰):

در صورت رعایت استانداردهای سازمان حفاظت محیط زیست (در ماده ۸) امکان

پذیر است (توسط نیروی انتظامی)

۱۰- تردد وسایل نقلیه موتوری آلوده کننده غیرمجاز (ماده ۲۸):

۱- مجازات: ۱۰۰/۰۰۰ ریال - ۵/۰۰۰ ریال

۱۱- تردد در محدوده ها و ساعات ممنوعه (ماده ۶):

از طریق آگاه کردن مردم توسط: شهرداری ها با انتشار آگهی در رسانه های همگانی

نصب تابلوهای ویژه با هماهنگی اداره راهنمایی و رانندگی

نصب تابلو ورود ممنوع در مبادی ورودی توسط نیروی انتظامی

تردد در این ساعات مستلزم: دریافت مجوز از شهرداری های کشور

۱- در مواقع اضطراری فاقد اعتبار است.

۲- مدت اعتبار آن به تصویب شهردار عالی هماهنگی ترافیک شهرداری های کشور می رسد.

۱۲- تعیین شهرهای مشمول محدودیت یا ممنوعیت تردد وسایل نقلیه موتوری

در تعامل که سازمان حفاظت محیط زیست اعلام کرد و آلودگی هوا ناشی از تردد آنها بیش از مجاز می باشد و سهم این وسایل در آلودگی بیش از سایر منابع باشد.

به پیشنهاد: سازمان حفاظت محیط زیست یا شهرداری ها یا نیروی انتظامی

با تصویب: شهردار هماهنگی ترافیک استان مربوطه

منابع تجاری و خانگی و منابع متفرقه:

۱- تعیین حد مجاز نوع و میزان آلودگی برای این منابع (ماده ۲۲)

توسط: سازمان حفاظت محیط زیست

۲- پخش و انتشار هر نوع مواد آلوده کننده هوا بیش از حد برای این منابع

(ماده ۲۲): ممنوع

۳- اولویت قرار دادن برنامه های سوخت رسانی شهرهای بزرگ، تامین سوخت

مناسب و گاز رسانی برای این منابع (ماده ۲۳):

توسط: وزارت نفت

۴- اتخاذ تدابیر جهت جلوگیری از انتشار دود و دوده و سایر مواد آلوده کننده، در هوای آزاد، استفاده از سوخت مناسب ترجیحاً گاز شهری برای جلوگیری از آلودگی هوا در کلیه منابع آلوده کننده از قبیل حمامها، نانوائیها، هتلها و رستورانها و غیره.

۵- ممنوعیت در در سوزاندن استفاده از دستگاههای زباله سوز مناسب که استانداردهای آلودگی هوا را رعایت کنند و ماده ۹ آئین نامه جلوگیری از آلودگی هوا انباشتن زباله های شهری و خانگی و غیره در معابر عمومی و فضای باز (ماده ۲۴)

عدم توجه: پس از هر اخطار و پایان مهلت = جزای نقدی از ۱۰۰۰/۰۰۰-۵۰۰۰/۰۰۰
(طبق ماده ۳۱) در صورت تکرار جزای نقدی از ۳۰۰۰/۰۰۰-۲/۰۰۰/۰۰۰

۶- در نظر گرفتن فصل جداگانه ای از مطالعات طرحهای هادی و جامع و بهسازی شهرها جهت بررسی مسائل زیست محیطی (از نظر فضای سبز و باز، همجواری کاربریها، شبکه معابر، شبکه حمل و نقل، ضوابط تراکم ساختمانی و غیره با معیارهای زیست محیطی مورد تایید سازمان حفاظت محیط زیست) (ماده ۲۵)

توسط: وزارت کشور+ وزارت مسکن و شهرسازی

نکته: آئین نامه اجرائی این ماده توسط این دو وزارتخانه و همچنین سازمان حفاظت

محیط زیست تهیه می شود و به تصویب هیات وزرا می رسد. (ماده ۲۶)

۷- عدم استفاده از گاز شهری در مناطقی که دسترسی دارند (ماده ۱۰ آئین نامه

موتور)

برای تمام اشخاص حقیقی و حقوقی: صدور اخطار+ تعیین مهلت مناسب جهت

رفع آلودگی

۸- مجازات مبین (مسئولین) آلودگی ناشی از منابع متفرقه و منابع خانگی (ماده ۳۲)

جزای نقدی از ۳۰۰/۰۰۰-۳۰/۰۰۰ ریال

در صورت تکرار از ۱/۰۰۰/۰۰۰-۱۰۰/۰۰۰ ریال

۹- ممانعت از انجام بازرسی ماموری سازمان برای نمونه برداری و تعیین میزان

آلودگی ناشی از این منابع (تجاری، خدماتی، اماکن عمومی، بهداشتی و غیره) و یا در

اختیار قرار ندادن اسناد یا ارائه اسناد بر خلاف واقع: (ماده ۳۰)

مجازات: ۵۰۰/۰۰۰-۵/۰۰۰/۰۰۰

در صورت تکرار: حبس از ۱ تا ۲ ماه+ جزای نقدی

کارخانجات و کارگاهها و نیروگاهها:

۱- احداث، توسعه و تغییر محل و یا خط تولید آنها (ماده ۱۲):

با رعایت ضوابط و معیارهای: سازمان محافظت محیط زیست تهیه توسط سازمان

حفاظت محیط زیست + مشارکت وزارتخانه های مذکور

با تصویب توسط هیأت وزیران

۲- صدور جواز تأسیس آن (ماده ۱۳):

توسط: وزارت صنایع، معادن و فلزات، جهاد کشاورزی

(نکته : دارندگان جواز تأسیس بایستی محل استقرار واحدها را با رعایت شرایط و

معیارهای سازمان انجام دهند (ماده ۱۲))

۳- صدور پروانه بهره‌برداری آن (ماده ۱۳):

موکول به تأیید محب استقرار با رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست.

۴- احداث نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها، کارخانجان پتروشیمی و صنایع نظامی،

فرودگاه‌ها و ترمینالهای یاربری:

موکول به رعایت ضوابط و معیارهای حفاظت محیط زیست

۵- اعلام ضوابط و معیارهای زیست محیطی یه دارندگان جواز تأسیس (ماده ۱۳):

توسط: سازمان حفاظت محیط زیست.

از طریق: وزارتخانه‌های نیروها.

۶- مشخص کردن کارخانجات، کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها که آلودگی بیش از حد دارند

(ماده ۱۴):

توسط سازمان حفاظت محیط زیست.

۷- ابلاغ نوع و میزان آلودگی کارخانجات با آلودگی بیش از حد و تعیین مهلت

(ماده ۱۴):

توسط سازمان حفاظت محیط زیست.

۸- تهیه و ابلاغ استانداردهای هوای پاک و استانداردهای آلود کنندہ‌های حاصل از کارخانجات و غیره برای هر منطقه و با توجه به کیفیت هوا به متقاضیان و صاحبان

کجارخانه‌ها و کارگاه‌ها (ماده ۱۵)

توسط : سازمان حفاظت محیط زیست.

۹- تعیین حد مجاز استانداردهای محیط زیست.

با تصویب: هیأت وزیران.

۱۰- عدو رعایت ضوابط و معیارهای زیست محیطی در فعالیت کارخانجات و

همچنین.

۱۱- فعالیت و بهره‌برداری از کارخانجات و ... با آلودگی بیش از حد (ماده ۱۴):

ممنوع می‌باشد.

مجازات: اولین مرتبه نقدی: ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۵۰۰/۰۰۰

دفعه بعد حبس تعزیری از ۲ تا ۶ ماه + جزای نقدی + (۲/۰۰۰/۰۰۰ - ۷۰۰/۰۰۰) +

پرداخت ضروری محیط + پرداخت ضروری اشخاص حکیمی و مقدمی

۱۲- عدم توجه به مهلت تعیین شده (در رفع آلودگی) توسط صاحبان

کارخانجات:

از ؟؟ ک _____ ؟
در پایان مهلت: به درخواست: سازمان حفاظت محیط
مقصد: مراجع قضائی ذیربط

فعالیت مجدد آن: متوسط به _____ اجازه سازمان حفاظت محیط یا؟

رای دادگاه صلاحیت را داره

مجازات (طبق ماده ۲۹): اولین دفعه ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۵۰۰/۰۰۰ ریال

بعد حبس تعزیری (۲ ماه ۶ ماه) + جزای نقدی + ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۲/۰۰۰/۰۰۰ +

پرداخت قرعه زیان به محیط + پرداخت ضروری به اشخاص

۱۴- ادامه فعالیت پس از قطبیل کروی کارخانه (؟ کسب مجوز در بازگشائی کارخانه:

اگر کارخانه غیر هوائی باشد — محکوم شدن مجازات؟؟

اگر کارخانه هوائی باشد (اگر مدیران هوائی داشته باشد): رسیدگی در هیأت رسیدگی

به تخلفات اداری وزارتخانه یا دستگاه متبوع.

۱۵- در شرایط اضطراری بخاطر شرایط جوی مناسب (ماده ۱۷):

اخطار سریع در توقف فعالیت توسط: سازمان حفاظت محیط زیست.

یعنی خودداری کردن از توقف فعالیت و در مدت: به حکم رئیس دادگاه.

عدم توجه به این اخطار یا حکم دادگاه \Leftarrow مجازات طبق ماده ۲۹

اولین مرتبه: تقدی ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۵۰۰/۰۰۰

دفعه بعد: حبس تعزیری از ۲ تا ۶ ماه + جزای نقدی ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۷۰۰/۰۰۰ =

پرداخت ضروری.

۱۶- طرح انتقال کارخانجات و کارگاهها (در صورتیکه جمعش یا از پیش بروی

آلودگی ناشی اط آن بجز از طریق انتقال میسر نباشد) (ماده ۱۸):

تهیه توسط : ساطمان حفاظت زیست و با همکاری وزارتخانه و سایر دستگاه‌های

ذیربط ارائه به: هیأت وزرای جهت تصویب.

۱۷- در نظر گرفتن حداقل ۱۰٪ از فضای شهرک‌ها و یا مجموعه فضای تخصصی

داده شده برای قطب‌ها، شهرکها و مجتمع‌های صنعتی و نیروگاه‌ها و واحدهای تولیدی:

بهره‌برداری از این واحدها متوسط به رعایت این ماده و ایجاد فضای سبز است

(وزارتخانه‌های صنعتی مخالف بر تظارت بر حسن اجرای آن هستند.)

۱۸- استفاده از سوخت و سیستم‌های اصرافی مناسب دسترس بنحوی که موجبات

کاهش آلودگی هوا را فراهم کند (در کارخانجات، کارگاه‌ها، و کوره‌های آجر پزی

مجاور شهرهای صنعتی:

توسط: وزارت نفت.

۲۰- تهیه ضوابط مربوط به محدودیت استقرار صنایع در مجاورت شهرها (ماده ۱۸):

تهیه توسط : سازمان حفاظت محیط زیست

با تصویب، هیأت وزیران

۲۱- ممنوعیت از اتحاد بازرسی مأموری سازمان حفاظت محیط زیست سعادت‌مند

برداری و تعیین میزان آلودگی ناشی از فعالیت کارخانه‌ها و کارگاه‌ها: (ماده ۳۰)

مجازات: جزای نقدی ۵/۰۰۰/۰۰۰ - ۵۰۰/۰۰۰

در صورت تکرار: حبس از ۱ تا ۳ ماه + جزای نقدی

بخش دوم:

راهکارهای جلوگیری از آلودگی هوا

در ادامه مطلب بطور خلاصه پیشنهادها و راهکارهایی برای کاهش این معضل در قالب سه برنامه کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت ارائه می شود.

۱- راهکارهای کوتاه مدت:

۱-۱- جلوگیری از تردد خودروهای که فاقد برچسب معاینه فنی هستند و بازرسی

اتفاقی کنار معابر

۱-۲- معاینه فنی مرتب خودروها و نظارت بر آن و پلمب کردن پمپ انژکتوری جهت جلوگیری از دستکاری رانندگان.

۱-۳- در نظر گرفتن جریمه های سنگین برای آلوده کننده های هوا

۱-۴- توجه به اصول و معیارهای صحیح معماری و شهرسازی (کاهش ترافیک

وراهبندهای طولانی)

۲- راهکارهای میان مدت:

۲-۱- جلوگیری از خرید و فروش موقدهای دو زمانه / منع تولید آن.

۲-۲- گاز سوز کردن / دو گانه روز کردن خودروها (عمومی و شخصی)

۲-۳- حذف یا کاهش مقصدهای دوزمانه و تبدیل آنها به مقصدهای چهار زمانه

۲-۴- وضع و اجرای درست قوانین در این خصوص (مجلس، شهرداری، نیروی

انتظامی و غیره .)

۲-۵- ایجاد و افزایش فضای سبز در داخل محدوده شهری

۲-۶- بالابردن سطح فرهنگ و آگاهی مردم از طریق رسانه‌های گروهی جهت حفاظت

از محیط و بهسازی آن، کاهش و صرفه‌جوئی در مصرف.

۲-۷- آموزش در سطوح مدارس، دانشگاه‌ها و سازمانهای دیگر.

۲-۸- اصلاح در ساخت خودروها بعنوان مثال اصلاح سیستم احتراق مقصدها از

احتراق ناقص به کامل ، نصب کاتالیزور در مسیر خروج گازها، نصب فیلتر و اجباری

کردن آن (وزارت صنایع، شهرداری، سازمان حفاظت محیط زیست)

۲-۹- تبدیل کاکل موتورهای دیزلی به گازی (وزارت صنایع)

۲-۱۰- ارتقاء کیفیت تولید قطعات اصلی موتورهای خودرو

۲-۱۱- اصلاح کیفیت سوخت (وزارت نفت)

۲-۱۲- منطبق کردن قوانین، با وضعیت زمان بعنوان مثال جریمه‌های نقدی و غیر

نقدی .

۲-۱۳- اعطای تسهیلات جهت تجهیز و نوسازی حمل و نقل عمومی.

۲-۱۴- انجام کارهای تحقیقاتی و مطالعاتی بیشتر با مشارکت و استفاده از تجربیات

متخصصان و سازمانها در داخل و خارج کشور.

۱۵-۲- کاهش مالیات (ایجاد امگیزه اقتصادی) برای فعالیتهایی یا اعمالی که موجی

کاهش آلودگی هوا می گردند.

۱۶-۲ بهبود مدیریت ترافیک (تجهیزات، روشها و تکنولوژیهای جدیدتر)

۳- راهکارهای بند مدت:

۱-۳- از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و مستعمل بعنوان مثال از طریق اعطای

وام بانکی و سایر تسهیلات.

۲-۳- طراحی و ساخت خودروهای با میزان مصرف و آلایندگی کمتر (وزارت

صنایع و کارخانجات سازنده)

۳-۳- بهره گیری از منابع انرژی تجدید پذیر مثل انرژی خورشیدی، بادی، برق، امواج،

جذر و مد دریاها و غیره.

۴-۳- کنترل رشد جمعیت و جلوگیری از افزایش شتابان شهرنشینی.

۵-۳- گسترش سریع شبکه گازرسانی (وزارت نفت)

۶-۳- انتقال صنایع و کارخانه هائی که آلاینده ها دارند به بیرون از حومه شهر.

(توسط وزارت صنایع، شهرداری، سازمان حفاظت محیط زیست و غیره).

۷-۳- توسعه شهرهای درجه دومو فعال کردن این شهرها جهت کاهش تمرکز

شهرهای درجه اول.

۳-۸- کاهش رفت و آمدهای شهری (از طریق شهرسازی و معماری مناسب،

هماهنگی با سازمانها و وزارتخانه‌ها در جهت منطقه بندی اولویت بمنظور کاهش

مراجعات زیاد و مکرر).

منابع و مأخذ:

۱- بهرام سلطانی، کامبیز، محیط زیست (مجموعه مباحث و روشهای شهرسازی - ۶)،

مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، چاپ اول، سال ۷۱.

۲- منصور، جهانگیر، مجموعه قوانین و مقررات شهر و شهرداری، مشر دوران، سال

۸۲.

۳- تقی زاده انصاری، مصطفی، حقوق محیط زیست در ایران، نشر سمت، چاپ اول،

زمستان ۷۴.

۴- تقی زاده انصاری، مصطفی، حقوق کیفری محیط زیست، نشر قوم، چاپ اول، سال

۷۶

۵- مختاری ملک آبادی، رضا، « تحلیل بر آلودگی‌های زیست محیطی شهری»

شهرداریها ۴۶، وزارت کشور - سازمان شهرداریهای کشور، سال چهارم، اسفند ۸۱

۶- داداش پور، هاشم، « مدیریت شهری، اهداف و راهبردهای تدبیر، شماره ۱۲، بهمن

۸۰

۷- فرهود، داریوش، « بمب ساعتی آلودگی هوا و فاجعه انسانی » بهداشت جهان،

شماره اول و دوم، سال چهاردهم

۸- کدیور، هوشنگ، «آلودگی هوا و راههای مقابله با آن» فرهنگ جهاد، سال هفتم،

شماره سوم

۹- هال، پیترو، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، جلال تبریزی، نشر شرکت بردازنی و

برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران)، چاپ اول، زمستان ۸۱

۱۰- شیعه، اسماعیل، مقدمه‌ای بر مبانی برنامه‌ریزی شهری، نشر دانشگاه علم و

صنعت ایران، چاپ یازدهم، سال ۸۱

۱۱- شکبیا مقدم، محمد، مدیریت سازمانهای محلی و شهرداریها، نشر میر، چاپ دوم،

سال ۸۰

۱۲- رضویان، محمد تقی، مدیریت عمران شهری، نشر پیوند نو، چاپ اول، سال ۸۱